

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ ФІНАНСУВАННЯ ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

*Маслюгова Л.В., аспірант, ІВО НАПНУ,
Ольшанський Г.В., аспірант, КНЕУ імені В. Гетьмана,
Ралле Н.В., аспірант, КНУТД,
м. Київ, Україна*

На сьогоднішній день написано багато наукових праць в назвах яких лунає словосполучення «організаційно-економічні механізми». Більше тисячі вітчизняних дослідників розглядають організаційно-економічні механізми різних напрямків [1], але чіткого та всеприйнятого поняття «організаційно-економічного механізму» все ж таки не існує. В українському тлумачному словнику розглядається термін «механізм» як: 1) пристрій, що передає або перетворює рух / те саме, що машина; 2) внутрішня будова, система чого-небудь; 3) сукупність станів і процесів, з яких складається певне фізичне та хімічне явище [2]. Економічний словник розглядає механізм, як послідовність станів процесів, які визначають собою які-небудь дії, явища; система, пристрій, який визначає порядок якого-небудь виду діяльності [4]. Механізм в економічному напрямку розглядають в двох напрямках:

1. сукупність інструментів, методів, методологій, які використовуються для вирішення певних економічних явищ, питань;
2. комплекс підсистем, ланок як складову загальної системи або явища.

Пропонуємо наступне розуміння поняття механізм - сукупність (система) інструментів та методів, які призначені для функціонування певних економічних процесів або явищ для їх модернізації або перетворення.

В економіці зазвичай розглядають наступні механізми:

1. господарський механізм;
2. організаційний механізм;
3. економічний механізм;
4. організаційно-економічний механізм;
5. ринковий механізм;
6. фінансовий механізм.

Під господарським механізмом слід розуміти систему інструментів, методів, важелів, що використовуються для вирішення питань пов'язаних з внутрішньо-організаційною господарською діяльністю суб'єктів підприємницької діяльності. Господарська діяльність представляє собою діяльність у сфері суспільного виробництва, яка спрямована на виконання робіт, виготовлення та реалізацію продукції чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність. Господарський механізм представляє собою систему інструментів, методів і важелів спрямованих на вирішення виробничих, комерційних та інших аспектів пов'язаних з реалізацією видів економічної діяльності суб'єктів. Господарський механізм підприємства складається з трьох основних ланок: організаційної, економічної та

соціальної. Організаційний механізм представляє собою перелік законів, правил і норм, які використовуються для управління і організації господарських процесів. Організаційні механізми мають прикладний характер щодо суб'єктів господарювання та націлені на об'єднання і розподіл ресурсів задля досягнення певної мети відповідного суб'єкта господарювання.

Економічний механізм - складовий елемент господарського механізму, що включає економічні стимули (державні економічні стимули виробництва й матеріальні стимули праці) та важелі (планування, госпрозрахунок, фінансування, умови реалізації продукції, виробничо-технічне обслуговування, умови господарювання, різні ліміти, собівартість продукції, рентабельність виробництва тощо) [4]. Економічний механізм розглядається як комплекс економічних методів, методик та інструментів.

Організаційно-економічний механізм представляє собою комплекс організаційних та економічних інструментів, які застосовуються одночасно або систему організаційних механізмів, які використовуються в економічній площині суб'єктів діяльності. Організаційно-економічні механізми – це система інструментів, методів та методик, які використовуються для управління економічними процесами суб'єкта господарювання. Основною ціллю організаційно-економічних механізмів є створення гідних економічних умов для досягнення певних організаційних цілей. Для найкращого функціонування організаційно-економічних механізмів економічні показники мають рухатися в одному напрямку з організаційною метою суб'єкта підприємництва, задля чого необхідно створювати відповідні організаційні умови. Для вдалого розвитку економічних показників та застосування економічних механізмів суб'єкт має бути підготовлений з організаційного боку. Для зміни економічних показників необхідно безпосередньо проводити організаційне реформування.

Ринковий механізм безпосередньо пов'язаний з інструментами, законами та структурою ринку та представляє собою систему інструментів, методів та методик, які використовуються задля врегулювання основних елементів ринкової системи – ціни, попиту та пропозиції. В 2005 році Україні надано статус країни з ринковою економікою, відповідно суб'єктам господарювання необхідно враховувати механізми та орієнтуватися на закони ринку при веденні економічної діяльності.

Фінансовий механізм представляє собою сукупність інструментів, методів, методик та методологій для створення та використання фінансових ресурсів з метою виконання соціально-економічних потреб. Фінансовий механізм є невиключною частиною фінансової та соціально-економічної політики підприємства. Фінансовий механізм розкриває сутність системи найрізноманітніших відносин і процесів функціонування та розвитку економічних суб'єктів [5]. Будь-які суб'єкти господарювання задля функціонування на ринку товарів та послуг мають визначитися з видами економічної діяльності, якими вони будуть займатися відповідно до національного класифікатору України ДК 009:2010 «Класифікація видів економічної діяльності». Основним призначенням національного класифікатору видів економічної

діяльності (далі–КВЕД) України є визначення, стандартизація та кодування основних та другорядних видів економічної діяльності суб'єктів господарювання. Зараз КВЕД України розділяється на 21 секцію, кожна секція додатково діляться на розділи, які в свою чергу розподіляються на групи. Суб'єкти відповідно до кожного виду діяльності збирають окремо статистичні данні та здають у вигляді звітів до Державною служби статистики України.

При ведені господарської діяльності суб'єкти можуть отримувати цільове та нецільове фінансування. Під терміном фінансування розуміємо отримання коштів за рахунок будь-яких джерел для їх подальшого використання в комерційних цілях суб'єкта комерційної діяльності. Цільове фінансування надається для реалізації певної цілі (потреб) суб'єкта. Фінансування може відбуватись за рахунок наступних джерел:

1. Державного бюджету.
2. Місцевого бюджету.
3. Юридичних осіб або фізичних осіб-підприємців.
4. Фізичних осіб.

Суб'єкти для доручення додаткових коштів використовують наступні фінансові інструменти: грошовий капітал, цінні папери, інвестиційні політики, податки та збори, грошові зобов'язання, страхові поліси.

Відповідно до виду економічної діяльності суб'єкти можуть використовувати фінансові інструменти задля реалізації певних організаційно-економічних механізмів. До організаційно-економічних механізмів фінансування видів економічної діяльності відносять: структурування фінансових потоків; диверсифікацію джерел фінансування; реінжиніринг та оптимізація економічної політики; модернізацію основних засобів; реорганізацію інвестиційної політики та інше.

При структуруванні фінансових потоків необхідно чітко визначитися з джерелами фінансування суб'єкта діяльності та структурувати їх відповідно до величини доходу.

Після структурування необхідно провести диверсифікацію джерел фінансування, їх перерозподіл та концентрацію на тих джерелах, які приносять більшу частину доходу. Організаційними методами виділити види діяльності, які приносять найменшу частку доходу та модернізувати їх для більш ефективного використання. Відповідно для цього необхідно зробити реінжиніринг та оптимізацію організаційної, політичної та економічної політики, модернізацію основних засобів та покращення інвестиційної привабливості суб'єкта.

Список літератури:

1. Національна бібліотека України імені І. В. Вернадського [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_all/cgiirbis_64.exe.

2. Білодід І.К. Словник української мови / І.К. Білодід. - Том IV І-М. – К.: Наукова думка, 2010. – 840 с.

3. Краткий экономический словарь / Под ред. А.Н. Азрилияна. – М.: Институт новой экономики, 2001. - 1088 с.

4. Завадський Й.С. Управління сільськогосподарським виробництвом у системі АПК: підручник / Й.С. Завадський. – К. : Вища школа, 1992. – 367 с.

5. Дехтяр Н.А. Фінансовий механізм діяльності суб'єктів господарювання: монографія / Н.А. Дехтяр, О.В. Люта, Н.Г. Пігуль. – Суми: Університетська книга, 2011. – 182 с.

СТРУКТУРА ОБЪЕКТОВ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ И ЕЕ МЕСТО В РАМКАХ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОГО КАПИТАЛА ПРЕДПРИЯТИЯ

Матющенко С.С., аспирант кафедры экономики и оценки имущества предприятий, ХНЭУ, г. Харьков, Украина

В доиндустриальном обществе приоритет принадлежал природным и трудовым ресурсам, в индустриальном - материальным, в постиндустриальном - интеллектуальным и информационным ресурсам. В настоящее время технологическая революция с информационными технологиями в центре заново формирует материальную основу общества. В подобных условиях в рамках экономической категории «капитал предприятия» все более весомую часть начинает занимать такая его составляющая как «интеллектуальный капитал». Интеллектуальный капитал определяют как знания, навыки, производственный опыт конкретных людей и нематериальные активы, включающие патенты, базы данных, программное обеспечение, товарные знаки и другие, продуктивно используются в целях максимизации прибыли и других экономических и технических результатов.

Рис.1. Структура интеллектуального капитала предприятия

Упрощенная структура интеллектуального капитала предприятия (рис. 1) состоит из человеческого, потребительского и организационного капитала [1].